

Aukodanike ja Tartu Tähe kavaleride kandidaadid 2012. aastal

AUKODANIKE KANDIDAADID		
Kandidaadid	Teened (NB! esitatud taotluste alusel)	Esitajad
Mart-Olav Niklus	Rahvusvaheliselt tunnustatud inimõiguslane, antisovetliku vastupanuliikumise veteran, kellest nõukogude võimu hilisemal ajajärgul sai maailma silmis eesti rahva vastupanu sümbol. Bioloog, pedagoog, tõlkija ja publitsist.	Akadeemiline Vabadusvõitlejate, Inimõiguslaste ja Repressiooniohvrite Mälestuskeskus HEREDITAS HEROUM-DEFENSORUM LIBERTATIS et IURIS CIVILIS HOMINUM in memoriam JÜRI KUKK (Tõnis Siim, Rein Vanja)
Sergei Issakov	Sergei Issakov lõpetas TRÜ vene keele ja kirjanduse osakonna 1954 ja oli Juri Lotmani esimesi õpilasi. TÕS töötanud aastast 1955, sellest 12 aastat vene kirjanduse kateedri juhatajana. Sai emeriitprofessoriks 1997. Pidanud loenguid välisülikoolides (Soome, Itaalia, Läti, Leedu, Gruusia, Venemaa). Väljapaistev teadlane, keda tuntakse kui kõige autoriteetsemat eksperti eesti ja vene kultuuridevaheliste kontaktide valdkonnas. Avaldanud üle 500 töö, sh 10 monograafiat ning mitu õpikut. Artikleid on tõlgitud paljudesse keeltesse. Üks mainekamaid tartlasi, kes on uurinud Tartu ajalugu ja esindanud Tartut rahvusvahelises teadus- ja kultuuriruumis. Olnud eelmise sajandi lõpus Riigikogu liige.	Tartu Ülikooli germaani-, romaani- ja slaavi filoloogia instituut (Tanel Lepsoo, instituudi juhataja; Ljubov Kisseljova, vene kirjanduse korraline professor)
Larissa Volpert	Emeriitprofessor, filoloogiadoktor ja malesuurmeister. Töötanud TÕS dotsendi ja professorina alates 1977. aastast. Pedagoogiline ja teaduslik tegevus jätkus ka pärast emeriteerumist. Tema tõeline teadusliku tegevuse õitseng saabus 1960ndate alguses, kui ta alustas Puškini loomingu ning vene-prantsuse kirjandussidemete uurimist oma ülikooliaegse sõbra, Juri Lotmani soovitusel. Tema tähtsamad teadustööd on kirjutatud Tartus. Siin pidas ta loenguid maailma-kirjandusest ja õpetas prantsuse kirjandusajalugu. Ta on rahvusvaheliselt tunnustatud teadlane, 150 artikli ning kolme monograafia autor. Lisaks teadustööle on ta aktiivne ka maleelus, osaledes aktiivselt turniiridel. Males on ta saavutanud 1955. aastal maailma maleturniiril teise koha ning olnud NLi maletšempion aastatel 1954, 1958 ja 1959.	Eesti Maleliit (Andrei Korobeinik, president), Tartu Ülikooli slaavi filoloogia osakond, Tartu Maleklubi, Tartu Ülikooli semiootika osakond, Tartu spordiveteranide liit, Kalda Päevakeskuse maleklubi
Lehte Hainsalu (kodanikunimega)	Viljakas kirjanik, kelle elu ja kogu looming on tihedalt seotud Tartuga. Õppinud TÕS ja töötanud siin nii	Eesti Kirjandusmuuseum

Lehte Sööt)	ajakirjanikuna Edasis kui ka õpetajana mitmes koolis, juhtinud Eesti Kirjanike Liidu Tartu osakonda, korraldanud kirjandusüritusi. Tema kirjanduslik looming on ulatuslik (üle 60 ilukirjandusliku teose) ja mitmekülgne - luulest mahuka proosa ja publitsistikani, väga oluline on tema panus lastekirjanikuna. Ta on tundlik ja erudeeritud kirjanduse tundja. Kogu tema loomingule on iseloomulik sügav empaatiavõime. Oluline on ka tema poliitiline tegevus: 1980. aastal andis ta allkirja 40 kirjale, 1990–1992 oli EV Ülem-nõukogu liige. Ta hääletas Eesti Vabariigi iseseisvuse poolt ning aitas sõnastada EV põhiseadust.	(Janika Kronberg) Eesti Kirjanike Liit (Piret Bristol)
Rein Põldme	Pedagoog ja treener. Oli pimedate ja vaegnägijate ujumise eestvedaja ning hing aastatel 1965–2000. Treenerina on ta saavutanud parimaid võimalikke tulemusi: tema õpilased olid edukad nii maailma- kui ka Euroopa meistrivõistlustel 1977–1999, samuti paraolümpiamängudel 1988–2000 ning püstitanud nii maailma- kui ka Euroopa rekordeid. NB! Linnavalitsus esitas Rein Põldme 2012. aastal riikliku spordipreemia kandidaadiks elutöö eest.	Mart Soomre
Ants Laaneots	Erukindral, endine Eesti Kaitseväe juhataja Ants Laaneots on olnud hinnatud ohvitser nii Nõukogude Armees kui ka Eesti Kaitseväes. Tartu sõjakomissarina suutis ta 1991. aasta putši ajal hoida ära Tartu linna sõjaväelise juhtimise alla mineku ja komandanditunni kehtestamise ning vältida tõenäolist verevalamist. Tal oli oluline roll Tartu muutmisel taas sõjaväelise hariduse keskuseks – on olnud Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuse juht ning Balti Kaitsekolledži loomise juures. Tema roll Eestis tänapäevase armee üles-ehitamisel on hindamatu. Taasiseseisvunud Eestis määras valitsus Ants Laaneotsa 1991. aasta sügisel looma Kaitsejõudude Peastaapi ning aastatel 1991–1994 ja 1997–1999 oli ta selle ülem. Olnud ka Balti Kaitseuringute Keskuse ülem (2001), 2002. aastal nimetati kaitseatašeeks Venemaal ja Ukrainas. 2006–2011 teenis Laaneots Eesti kaitseväe juhatajana. NB! Aastast 2007 Tartu Tähe kavaler.	Tartu linnavolikogu Keskerakonna fraktsioon (Olev Raju)
Elena Poznjak-Kõlar	Vanemuise teatri kauaaegne balletisolist ja tantsupedagoog. Ta on töötanud Vanemuise teatris 56 aastat. Pikki aastaid olid tema kanda Vanemuise balletilavastuste kõige nõudlikumad rollid, tipprollide nimekiri on aukartustäratavalt pikk. Pärast tantsija-karjääri lõppu on ta töötanud repetiitorina ning ka lavastaja assistendina. Alates 1994. aastast juhib ta raugematu energiaga Vanemuise tantsu- ja balleti-kooli, samal ajal ka repetiitorina töötades. Tema vitaalsus ja töövõime on kõigi vanemuislaste jaoks jätkuvalt imetlustvääriv. NB! 2011. aasta novembris autasustas Tartu linn Elena Poznjak-Kõlarit Tartu linna medaliga.	Vanemuise teater (Paavo Nõgene)

Jüri Jürgenson	Pastor <i>emeritus</i> Jüri Jürgenson õppis esialgu veterinaariat, kuid heideti usuliste veendumuste pärast kõrgkoolist välja. Täiendas end Moskvast EKB piiblikursustel teoloogias ja piibliainetes, samuti iseõppimise teel. Asus tööle Tartu Salemi koguduse pastorina 1972 ja töötas sellel kohal kuni 2001. aastani. Aastatel 1992–2000 juhtis ta ka Salemi kiriku uue hoone ehitust. On aastakümneid jaganud hinge-valgust ja vaimset tuge, eriti veel sel ajal, kui ühiskond ametlikult seda ei tunnustanud.	Toivo Pilli
Rein Kamarik	Pikaaegne sporditöö korraldaja Tartu linnas. Lisaks spordiühingu Dünamo Tartu organisatsiooni juhtimisele on ta aastakümnete jooksul olnud aktiivne abiline paljude ülelinnaliste ja riiklike spordiürituste korraldamisel. Suurimad teened on tal Tartu maratoni, Tartu rattaralli, Tartu sügisjooksu korraldamisel; Tartu maratoni peakorraldaja aastatel 1980–1994. Pea-korraldaja ametikohast loobumise järel on Rein Kamarik tegutsenud jätkuvalt Tartu maratoni vaba-tahtliku korraldajana teenindusjuhi ametis kuni tänase päevani. Oma vabatahtliku tegevusega enam kui kolme aastakümne jooksul on ta toonud Tartu linnale suurt siseriiklikku ja rahvusvahelist tunnustust.	Klubi Tartu Maraton (Indrek Kelk)
Tiiu Sild	Teaduskeskus Ahhaa looja ja arendaja. Pärast ülikooli lõpetamist töötas Tiiu Sild mõnda aega keemia-insenerina, siis kvalifitseerus ümber molekulaar-diagnostika erialale, kus lõi Eestis esimese kliinilise papilloomviiruse diagnostika süsteemi. Sellest ajast sai alguse ka Tiiu Silla huvi teaduskommuni-katsiooni vastu. Alates 1997. aastast on Tiiu Sild teaduskeskus Ahhaa juht. Praeguseks on tema töö viljana avatud Tartus Baltimaade suurim teadus-keskus. Karmides majandus-languse tingimustes uskus ta, et vaatamata kõigile takistustel saab Ahhaa maja valmis. Täna töötab Lõunakeskuses eraldi Ahhaa 4D elamusokino ning Tallinnas Vabaduse väljakul Ahhaa filiaal. Kokku on Ahhaa teaduse populariseerimise üritustel osalenud ligi poolteist miljonit inimest. Tiiu Sild on olnud Ahhaa arengu promootoriks, strateegiks ja visionääriks. Tema tegevus on tõstnud teaduse populariseerimise kui mõtestatud ajaveetmise võimaluse Eestis uuele tasemele, mis on nähtav ka rahvusvaheliselt. NB! Tartu medali kavaler 2003. aastast.	Ahhaa keskus
AUKODANIKU VÕI TARTU TÄHE KAVALERI KANDIDAAT (taotleja ei ole täpsustanud)		
Edgar-Johannes Leppik	Praegu 93aastane vanahärra on töötanud 70 aastat tantsupedagoogina. 1941. aastal asus Leppik tööle tantsu erialal, andes kursusi täiskasvanutele ja koolinoortele Tartu linnas ja maakonnas ning avas tantsukooli. 1947. aastal korraldas ta esimesed üle-eestilised tantsuõistlused. Aastaid töötas ta Tartu linna I ja II kultuurimajas kunstilise juhina ja osales kuni 2003. aastani kõigi piirkondlike ja vabariiklike laulu- ja tantsupidude organiseerimiskomisjonide töös. Avaldas	MTÜ Tartumaa Rahvakultuuri Keskseks, ettepanekut toetab Tiigi Seltsimaja

	õpiku „Õpime tantsima“. Paljud praegused tipp- võistlustantsijad ja tantsuõpetajad on olnud tema õpilased.	
TARTU TÄHE KAVALERIDE KANDIDAADID		
Nora Kutti	Nora Kutti, kes tähistab sel aastal on 90. sünni- päeva, on üle 30 aasta olnud spordi-pedagoog ja üliskooli kehakultuuriteaduskonna õppejõud. Sportliku tegevusega alustas 12-aastaselt ja jätkab seda veteransportlasena tänaseni. Aastail 1940–1952 oli ta 38 korral Eesti meister ujumises. Seenioride Euroopa ja maailma- meistrivõistlustel on ta saavutanud märkimis- väärseid tulemusi, saades korduvalt kuld-, hõbe- ja pronksmedaleid nii kergejõustikus kui ka ujumises. 1964. aastal koostas ta ujumise ja 1966. aastal vettehüpete oskussõnastiku. Oma pikaajalise sportliku tegevusega on ta olnud eeskujuks noortele, esindanud kõrge eani väarikalt Tartu linna. On aidanud koostada ja säilitada spordiajalugu.	Tartu Spordiveteranide Koondis (Sirje Kaur), Eesti Ujumisliit (Toomas Kleesment), TÜ kehakultuuriteaduskond (Mare Vene), Sotsiaaldemokraatliku erakonna Tartu piirkond (Tõnu Ints)
Aime Punga	Hugo Treffneri Gümnaasiumi õppealajuhataja. Lisaks eeskujulikult tehtud põhitööle on ta mitme kogu Eestit mõjutanud haridusuuenduse initsiaatoriks ja läbiviijaks. Tal on silmapaistev roll HTG kujundamisel edukaks, paljude paralleelide, õppesuundade ja valikainetega puhtaks gümnaasiumiks, näidates suunda, kuhu liigub praegu kogu Eesti gümnaasiumiharidus. Paljuski on Aime Punga loodud ja käivitatud HTG-s tänasel päeval väga edukalt töötav kursuseõppe (perioodõppe) süsteem. Lisaks igapäevasele tööle koolis on ta nõustaja ja ekspertina jaganud haridusalaseid teadmisi ning kogemusi nii vabariigi, Tartu linna kui ka paljude naaberkoolide tasandil. Julgeid uuendusmõtteid jätkub tal tänaseni. Teistele õpetajatele suureks eeskujuks.	Tartu Linnavalitsuse haridusosakond (Riho Raave)
Jaan Isotamm	Kirjanik ja toimetaja, luuletajanimemega Johnny B. Teinud kauaaegset väljapaistvat tööd ajakirja “Akadeemia” toimetaja, tõlkija ja publikatsioonide tegijana, eriti aga ühiskonna käekäigust hooliva mõtleja ning literaadina. 1950–1960ndatel tegutses põrandaaluses rahvuslikus õpilasorganisatsioonis, mille eest sai 1956 karistuseks seitse aastat vangilaagrit Mordvas, hiljem sai tööd vaid katlakütjana. Ta on olnud mitmete raamatute koostaja või kaaskoostaja ning tõlkija, raamatusarja "Eesti mälu" nõustaja. Teda on nimetatud üheks eesti elu ja eesti kultuuri suurkujuks.	Eesti Kirjanike Liit (Piret Bristol)

Tiit Veeber	Võttis väga keerulistes tehnilistes tingimustes ette vanalinna kaugkütte väljaehitamise, millega parandati hüppeliselt Tartu kesklinna elukeskkonda. Paljus tänu temale on Tartu linn praegu kõige haaratuma soojusinfrastruktuuriga linn Eestis. Püüdis kindlustada ja suurendada Eesti energeetilist sõltumatust, püstitades põhi-eesmärgiks viia Tartu soojamajandus üle kohalikele kütustele. Käivitas 2009. aastal Eesti energeetika suurobjekti – kohalikul kütusel töötava koostootmisjaama Tartu Elektriyaam.	Urmas Aunin
-------------	---	-------------

20. jaanuar 2012

Koostas esitatud taotluste põhjal:

Lilian Lukka

Tartu Linnavalitsuse avalike suhete osakonna teabeteenistuse juhataja

lilian.lukka@raad.tartu.ee

736 1212, 516 4592